

โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

1. หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

- 1.1 หน่วยงานหลัก สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) หรือ สวพส.
1.2 หน่วยงานบูรณาการ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2. ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์/นโยบาย

- 2.1 ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
- 2.2 ประเด็นยุทธศาสตร์ตามแผนย่อยของแผนแม่บท แผนแม่บท 15 พลังทางสังคม ประเด็นแผนย่อย
4.1.1 การเสริมสร้างทุนทางสังคม
- 2.3 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมายความว่า 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอเหมาะสม : แผนงานยุทธศาสตร์
เสริมสร้างพลังทางสังคม
- 2.4 นโยบายรัฐบาล : พิชัยรักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ สืบสานต่อยอด
โครงการพระราชดำริและโครงการตามแนวพระราชดำริเพื่อความยั่งยืนในการอนุรักษ์และ
ใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและวางรากฐานของประเทศการขับเคลื่อน
การพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
(นายอนันต์ ชนโชติ นายกรัฐมนตรี : ๒๕๖๓)

3. หลักการและเหตุผล

พื้นที่ตำบลห้วยเขียง อำเภอกองคา จ.สุราษฎร์ธานี ลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ภูเขาหินปูนทอดตลอดแนวจากด้านเหนือถึงด้านใต้ ประชากรในพื้นที่ห้วยเขียงส่วนใหญ่อพยพมาจากพื้นที่เดิมซึ่งเป็นที่ลุ่มอุดมสมบูรณ์มาอาศัยอยู่บริเวณเชิงเขาหินปูน ดังนั้น การเปลี่ยนรูปวิถีชีวิตทำให้ประชากรในพื้นที่ประสบปัญหา ด้านการทำอาชีพเกษตรหลายด้าน เช่น น้ำอุปโภคบริโภคมีความเป็นด่างสูง ขาดแคลนน้ำทำการเกษตรในฤดูแล้ง สภาพดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน ดินตื้นมีเศษหินหรือก้อนหิน ทำให้รากพืชยังลึกลงไปดินได้ยาก เกษตรกรมีการใช้ที่ดินผิดประเภท มีต้นทุนในการผลิตสูง ราคาสผลผลิตตกต่ำทำให้รายได้ของเกษตรกรลดลง นอกจากนี้ยังขาดเงินทุนทำให้มีหนี้สิน และพื้นที่บางส่วนถูกเปลี่ยนมือ รวมทั้งมีการรกร้างที่ดินเข้าไปในเขตป่า

เมื่อปี พ.ศ. 2550 สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) โดยสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดกาญจนบุรี (ส.ป.ก.กาญจนบุรี) ได้ร่วมบูรณาการสนับสนุนโครงการขยายผลโครงการหลวงห้วยเขย่งในรูปของคณะกรรมการระดับจังหวัด โดยมีสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) / สวพส. เป็นหน่วยงานหลัก ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อโครงการเป็น “โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงห้วยเขย่ง” ตามประกาศสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2559 มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรให้เกษตรกรสามารถสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพ สามารถเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร ทำการเกษตรได้อย่างครบวงจร มีการวางแผนการผลิตและการตลาดร่วมกันภายในชุมชน การผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ควบคู่กับการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม บนพื้นฐานของงานวิจัยและพัฒนาของโครงการหลวง รวมทั้งการพัฒนาที่สอดคล้องกับภูมิสังคมของแต่ละชุมชน และสร้างเครือข่ายระหว่างเกษตรกรและชุมชนอื่น ๆ ในพื้นที่โครงการหลวงและตลาดภายนอก

ด้วยปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ สวพส. ได้กำหนดแผนการดำเนินงานด้วยยุทธศาสตร์การวิจัยสนับสนุนการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูง การพัฒนาส่งเสริมอาชีพและการตลาด สร้างความเข้มแข็งของชุมชน อนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นและการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการ ส.ป.ก. จึงมุ่งเน้นการพัฒนาส่งเสริมอาชีพและการตลาด โดยมีแผนการส่งเสริมและยกระดับการผลิตสู่ระบบเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการปลูกพืชผักและไม้ผลในพื้นที่เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพและเหมาะสมในการปลูกไม้ผลมูลค่าสูง เช่น พุเรียน เงาะ มังคุด ฯลฯ ยกระดับคุณภาพการผลิตสินค้าการเกษตร และผลิตภัณฑ์สู่มาตรฐานสินค้าปลอดภัย พัฒนาศักยภาพ ด้านการวางแผนผลิต การตลาด การสร้างเครือข่ายทางการตลาด และพัฒนาช่องทางตลาดออนไลน์ รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาอาชีพทางเลือกให้กับเกษตรกรในพื้นที่ด้วย

4. วัตถุประสงค์

- 4.1 เพื่อพัฒนาอาชีพของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินตามแนวทางของโครงการหลวง
- 4.2 เพื่อเพิ่มรายได้ของเกษตรกรให้เพียงพอต่อการดำรงชีพ

5. กลุ่มเป้าหมายการดำเนินการ

เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ในพื้นที่ส่งเสริมของโครงการฯ ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 20 ราย

6. พื้นที่ดำเนินการ

เขตปฏิรูปที่ดิน ในพื้นที่ส่งเสริมของโครงการฯ ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

7. หลักเกณฑ์/เงื่อนไข

7.1 การคัดเลือกพื้นที่

1) สภาพทางกายภาพ เป็นพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินและสอดคล้องกับแนวทางการส่งเสริมของโครงการหลวง (พืชผัก ไม้ผล หรือการเกษตรแบบผสมผสาน)

2) สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม มีการรวมกลุ่มอาชีพเบื้องต้น หรือกลุ่มการตลาดมาก่อน

7.2 การคัดเลือกเกษตรกร เป็นเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงของ สวพส. หรือมีความสนใจเข้าร่วมกลุ่มกับกลุ่มเกษตรกรในโครงการ

8. วิธีดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม

- 8.1 จัดทำแผนปฏิบัติการโดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของเกษตรกร
- 8.2 ประสาน สืบค้นข้อมูลพื้นที่ เกษตรกรเป้าหมาย/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อชี้แจงโครงการ
- 8.3 คัดเลือกเกษตรกรเพื่อเข้ารับการส่งเสริมองค์ความรู้ จำนวน 20 ราย
- 8.4 ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ/ศึกษาดูงาน เกษตรกรเป้าหมาย จำนวน 20 ราย
- 8.5 สนับสนุนปัจจัยการผลิต เกษตรกรเป้าหมาย จำนวน 20 ราย
- 8.6 คัดเลือกเกษตรกรที่พร้อมในการพัฒนาให้เป็นตัวอย่างด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต (การลดต้นทุน คุณภาพ/มาตรฐาน และการจัดการผลิต) จำนวน 1 ราย และสนับสนุนปัจจัยการผลิต
- 8.7 การรายงานความก้าวหน้า ผลการดำเนินงาน และผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำเดือนในระบบ ALRO Tracking และรูปแบบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานประจำปี
- 8.8 การติดตามประเมินผลเกษตรกรตามแบบสัมภาษณ์เกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรม และเกษตรกรตัวอย่าง

8.9 การสร้างภาพลักษณ์ผลการพัฒนาตามแนวทางพระราชดำริการจัดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติ การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลการดำเนินงานโครงการและการจัดงาน/นิทรรศการที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ

8.10 การพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.จังหวัด/ส่วนกลาง

9. ตัวชี้วัด

9.1 เชิงปริมาณ : เกษตรกรเป้าหมายได้รับการส่งเสริมตามแนวทางพระราชดำริ 20 ราย

9.2 เชิงคุณภาพ : เกษตรกรเป้าหมายน้อมนำแนวพระราชดำริไปปฏิบัติและได้ผลจริงไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60

9.3 ผลสัมฤทธิ์ : ร้อยละ 60 ของเกษตรกรที่นำความรู้ไปใช้มีรายได้สุทธิครัวเรือนเกษตรเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 10

10. งบประมาณ

รวมทั้งสิ้น 676,585 บาท (หกแสนเจ็ดหมื่นหกพันห้าร้อยแปดสิบบาทถ้วน) ประกอบด้วย

10.1 งบประมาณตาม พ.ร.บ.งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2569 จำนวน 636,105 บาท (หกแสนสามหมื่นหกพันหนึ่งร้อยห้าบาทถ้วน)

10.2 เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามแผนการใช้จ่ายเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2569 จำนวน 40,480 บาท (สี่หมื่นสี่ร้อยแปดสิบบาทถ้วน)

11. ระยะเวลาดำเนินโครงการ

1 ตุลาคม 2568 - 30 กันยายน 2569

12. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

12.1 เกษตรกรในโครงการสามารถวางแผนการผลิตและการตลาดร่วมกันภายในชุมชน

12.2 เกษตรกรในโครงการสามารถทำการเกษตรได้อย่างครบวงจร มีการเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตด้วยการลดต้นทุน ผลผลิตมีคุณภาพ มีมาตรฐาน และการจัดการผลผลิตได้

12.3 สินค้าเกษตรมีมูลค่าเพิ่ม

12.4 เกษตรกรในโครงการมีรายได้เพิ่มขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

12.5 เกษตรกรสามารถจัดการระบบผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ประกอบอาชีพและดำรงชีวิต ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม